

Občina Moravske Toplice

LIPNICA

Glasilo občine Moravske Toplice, Leto XVIII, Številka 105, 7. september 2012



OB 16. OBČINSKEM PRAZNIKU ISKRENE ČESTITKE
ŽUPAN ALOJZ GLAVAČ, OBČINSKI SVET IN OBČINSKA UPRAVA

A 16. Községi Ünnepek alkalmából őszintén gratulálunk
Glavač Alojz polgármester, Községi Tanács és a községi hivatal

Iz vsebine:

Razmišljanje župana – str. 3

Pridobitve v Občini v zadnjem letu – str. 5

Zelenjadarski dan – str. 7

17. vaške igre v Tešanovcih – str. 8

Poletni utrip v Moravskih Toplicah – str. 12

Pelinolistna ambrozija – str. 16

Utrip ZDA – str. 17

Šport – str. 21

Nagradna križanka – str. 23

Urednikov kotiček

Spoštovane občanke in občani, bralci Lipnice! Smo tik pred 16. praznikom občine Moravske Toplice. Temu jubileju je v precejšnji meri namenjena tudi vsebina tokratne številke Lipnice. Sprehodili smo se po pridobitvah občine v zadnjem letu, župan Alojz Glavač nam je pa namenil, krizi navkljub, nekaj spodbudnih besed. Sicer smo člani uredniškega odbora skušali tokratno številko narediti kar se da pestro in zanimivo. Kopica dogodkov se je v zadnjem mesecu zvrstila v krajih naše občine, nekaj teh smo zajeli tudi skozi prispevke naših dopisnikov. Ker se poletje počasi poslavlja, pred nami pa je spravitev pridelkov na njivah, vinogradih in sadovnjakih, smo prostor namenili tudi agrotehnični stroki. Ta nas v posebnem članku tudi opozarja na vse večjo invazijo ambrozije, ob tem pa tudi svetuje, kako se je znebiti. Država Slovenija sodi med tiste v EU družini, ki je sklenila odločen boj proti temu agresivnemu plevelu, ki je v našo deželo prišlo iz vzhoda Evrope, sedaj pa se širi tudi v države EU.

Veliko reportaž in zapisov zanimivih dogodkov je na pričujočih straneh Lipnice, na koncu pa seveda nagradna križanka in bogat program septembrskih prireditev, ki jih je zbral občinski TIC.

Državni, pa tudi občinski prazniki so trenutek, ko z izobešanjem zastav (slovenske, evropske in občinske) pokažemo svojo pripadnost lokalni, pa tudi državni skupnosti. Na to vse prevečkrat pozabljajo tudi odgovorni v krajevnih skupnostih in vaških odborih in zastave ostanejo skrite nekje v kotu vaško-gasilskih domov. Izobesite jih, sedaj pa sploh, ko imajo v vseh krajevnih središčih nove zastave. Naj se ve, da smo v naši občini, krizi navkljub, slavnostno razpoloženi.

Čestitke uredništva Lipnice ob 16. občinskem prazniku. Prijetno branje vam želimo.

Vaš urednik Boris Cipot

Na 50. Agri tudi pridih občine Moravske Toplice

Minuli teden se je ogromno ljudi odpravilo v Gornjo Radgono, kjer se je na sejemskega prostora Pomurskega sejma odvijal jubilejni 50. mednarodni kmetijski živilski sejem **AGRA 2012**. Na njem se je predstavilo 1720 razstavljalcev iz 32. držav. Opazna je bila tudi prisotnost posameznikov in društev iz naše občine. Na svoji stojnici je turistično ponudbo občine Moravske Toplice predstavljal občinski TIC. Kar veliko obiskovalcev se je v šestih sejmskih dneh ustavilo pri teh stojnicah in se pozanimalo, kako in kaj je s turistično ponudbo v naši občini. Seveda so vsi dobili ustrezno povratno informacijo.

V okviru projekta Doživetje panonske gastronomije se je poleg našega TIC-a s svojo kulinarično ponudbo predstavil hotel Diana iz Murske Sobote. TIC-evo stojnico sta med ogledom 50. Agre obiskala tudi župan Alojz Glavač in dr. Milan Zver, kandidat za predsednika RS.

bc



Brezplačna potujoča knjigarna kandidata za predsednika države dr. Milana Zvera je obiskala Moravske Toplice

Domačini in tisti, ki bivajo v Moravskih Toplicah, so lahko v sredo (15. avgusta, 2012) v potujoči knjigarni dr. Milana Zvera prelistali, ali brezplačno odnesli domov knjigo po lastnem izboru. Knjigarno pred Termami 3000 v Moravskih Toplicah je v družbi obiskal tudi župan Občine Moravske Toplice, g. Alojz Glavač.



Fiskalna uravnoteženost pogoj za stabilnost in trdne temelje

Spoštovane občanke, občani, poslovni partnerji in prijatelji občine Moravske Toplice. Naslov tokratnega razmišljanja ob občinskem prazniku sem izbral zaradi skoraj vsakodnevnega govora v medijih o tako imenovanem »zlatem fiskalnem pravilu«. Gre za preprosto dejstvo, ki je vsakodnevno prisotno v obnašanju naših družin oziroma v naših gospodinjstvih. Gre seveda za dnevno prilagajanje možnosti porabe glede na finančne zmožnosti. Tako smo se prisiljeni obnašati v zasebnem življenju in tako poslušamo tudi v občini Moravske Toplice. Tako smo že pri sprejetju proračunskih dokumentov za leto 2012 zastavili naše delo. In takšno bo naše ravnanje tudi v bodoče.

Dovolite, da naštejemo nekaj večjih investicij, ki jih realiziramo letos. Najpomembnejša je izgradnja vodovodnega omrežja v Berkovcih. Predaji tega omrežja je posvečena tudi letošnja osrednja občinska proslava. Prenova kapele v Berkovcih je na nek način prispevek k praznovanju. Prepričan sem, da so krajanje Berkovec ponosni in veseli teh pridobitev. Letos smo zgradili tudi vodovodno omrežje iz Sela v Paserove Grabe v Vučji Gomili. Res je, da s tem problema oskrbe z vodo še zdaleč nismo rešili. Smo pa nekatere najbolj akutne težave vodoskrbe odpravili v celoti z lastnimi sredstvi. Glavni deli omrežij bodo zgrajeni v okviru projekta Pomurski vodovod. Časovni načrt začetka izgradnje je leto 2014. V letošnjem letu so bili obnovljeni odseki državnih cest Tešanovci – Bogojina in Martjanci- Sebeborci v skupni dolžini nekaj čez tri kilometre. Samo upamo lahko, da bi tudi drugo leto bilo nadaljevanje vsaj v takšnem obsegu. Ostale zgrajene cestne odseke občinskega ranga opisuje podrobno mag. Milan Šadl v svojem prispevku v tej Lipnici. Vesel sem, da nam je uspelo na različnih razpisih pridobiti sredstva tudi za druge projekte. Eden takih je prenova stare šole na Ivancih, ki bo potekala dve leti. Tako bodo krajanje poleg urejenih športnih objektov dobili primerne prostore in dvorano za različne prireditve. Prav tako poteka v kraju Ratkovci prenova Vaško gasilskega doma pod imenom Kulinarično jedro Ratkovci. Partnerji v projektu so še Center za zdravje in razvoj Murska Sobota in Krajski park Goričko. Za izvedbo tega projekta sicer nismo dobili odobrenih dovolj sredstev, vendar bomo po dogovoru s krajevnim vodstvom v naslednjem letu usposobili objekt in okolico tako, da bo opravljal svojo funkcijo.

Največja upravna naloga občine, ki trenutno poteka je izdelava Občinskega prostorskega načrta. Ta obsežen akt v strokovnem in vsebinskem smislu bo predvidoma začel veljati v prihodnjem letu. Varovanju našega okolja namenjam veliko skrb. Sem spada ravnanje z odpadki, kjer že zdaj ločujemo odpadke doma na izvoru. Še letos bomo uvedli ločeno zbiranje odpadkov po celi občini. Vesel sem, da je občinski svet podprl mojo idejo o subvencioniranju izgradnje malih čistilnih naprav na območjih, kjer dolgoročno ne bo zgrajenih kanalizacijskih sistemov. Smo ena redkih občin v Sloveniji, ki namenja za tako napravo do 12000 evrov subvencije. Organizacije in društva v naši občini delujejo dobro. Kljub temu pa opažam, da število javnih prireditev narašča. Tudi



obiskanost prireditev včasih ni zadovoljiva. Zato pozivam vse organizatorje, da vsako prireditev stroškovno ocenijo in jo tudi ukinajo, če ni smotrna. Potrebna bo tudi večja vsebinska in časovna koordinacija rned različnimi organizatorji prireditev na krajevni, medkrajevni in tudi na občinski ravni. Samo različnih društev imamo preko sedemdeset. K tej številki dodajmo še šole, vrtce in druge organizacije in pridemo hitro do problema, ki ga opisujem glede izvedbe, obiska in stroškov. Prepričan sem, da bodo društva

usmerjala energijo v kvalitetno delovanje in načrtovala svoje prireditve bolj optimalno.

Medgeneracijska solidarnost v naši občini je zavirljiva. Upokojenci so v naših družinah glavna opora mladim. V zadnjem času so ustanovljena tri mladinska društva, ki pomenijo novo dinamiko življenja v svojih krajih. Pri njihovem delovanju jim sam v okviru zmožnosti pomagam in jih spodbujam. Vsako novo življenje v občini nam pomeni največ. Zato z veseljem povem, da pri rojstvu vsakega novorojenca namenimo 1000 evrov kot pomoč mladi družini. Nikoli ne bomo imeli dovolj denarja, za vzdrževanje vse infrastrukture in zgradb. Vse to pa ne bo imelo nobenega smisla, če ne bomo imeli ljudi, ki bi ta naš raj pod soncem naseljevali za nami.

Točno pred enim letom sem zapisal, da bomo le s skupnimi močmi sposobni premagovati ovire. Danes lahko to potrdim in ponovim. Zato se zahvaljujem vsem posameznikom in organizacijam v občini in širše za vaš prispevek k razvoju naše občine. S prošnjo za nadaljnje dobro sodelovanje čestitam vsem občankam in občanom ob našem občinskem prazniku in Vam želim vse dobro.

Vaš župan Alojz Glavač

MNENJA, PREDLOGI, POBUDE, KRITIKE, POHVALE, ...

Naše bralce obveščamo, da v glasilu Lipnica pripravljamo **ново rubriko** z imenom **Mnenja, predlogi, pobude, kritike, pohvale, ...**, v kateri lahko bralci uredništvu Lipnice zastavijo vprašanja v zvezi s celotno Občino Moravske Toplice, napišejo svoje mnenje o kakem dogodku, pohvalijo, kritizirajo, podajo predloge, ... Uredništvo Lipnice bo vse pravočasno prispele dopise do izida naslednje številke Lipnice obravnavalo, vprašanje naslovilo na ustrezno osebo, ter objavilo odgovor. Pri vprašanju je potrebno dopisati svoje ime in priimek, kraj bivanja, ter telefonsko številko, da se lahko preveri identiteta pisca. Uredništvo Lipnice si jemlje pravico, da besedila, ki bi bila žaljiva (ali kakorkoli drugače sporna) ne objavi. Besedila pošljite preko elektronske pošte na naslov glasilo.lipnica@gmail.com

Projekt moja dežela lepa in gostoljubna 2012

»Moja dežela lepa in gostoljubna« je slogan, ki nam je z leti že postal domač in v sebi nosi zavest pripadnosti ljudi svojemu kraju in željo po prijazno urejenem okolju, s tem pa večji kakovosti in kulturi življenja.

S ciljem izboljšati kakovost življenja občanov Občine Moravske Toplice in turistov, prispevati k trajnostnemu razvoju v urejenem in zdravem okolju, poskrbeti za večjo turistično privlačnost naših krajev, za učinkovitejšo promocijo Občine Moravske Toplice in posledično Slovenije ter turizma in prispevati k razvoju turistične in ekološke zavesti ljudi, se v omenjen projekt Turistične zveze Slovenije že več let vključuje tudi naša občina.

Urejenost okolja v naši občini je 18. junija ocenjevala štiričlanska komisija. V tekmovanje so bili vključeni le trije izletniški kraji v občini Moravske Toplice, razen kraja Moravske Toplice, ki je izrazito turistični kraj, in ga ocenjuje Turistična zveza Slovenije.

Občinska ocenjevalna komisija je sprejela sledeče odločitve:

A) NAJBOLJ UREJEN IZLETNIŠKI KRAJ V OBČINI MORAVSKE TOPLICE:

V kategoriji med najbolj urejenimi izletniškimi kraji v občini so se potegovali trije kraji in sicer Bogojina, Filovci in Selo.

- mesto** v ocenjevalni kategoriji **NAJBOLJ UREJEN IZLETNIŠKI KRAJ** v Občini Moravske Toplice prejme vas **FILOVCI**.

Obrazložitev:

Filovci se lahko pohvalijo z že tretjo zmago v ocenjevalni kategoriji, saj so že tretje leto zapored zmagovalci, kar dokazuje, da se trudijo ohraniti vas kot gostoljubno, turistom prijazno, atraktivno in predvsem urejeno.

Za ugoden vtis popotnikov je pomembna splošna urejenost, k temu pa veliko pripomorejo tudi urejeni sadovnjaki in vinogradi, otočki z rožami, vrtovi in okna domačinov, lepo urejeni športni center in drobne malenkosti, ki jih prebivalci Filovcev dobro vzdržujejo.

Da ne bi pozabili na ostale kraje, so se na občini odločili, da bodo ocenili tudi te in izbrali najlepšega med njimi.

B) NAJBOLJ UREJEN KRAJ MED OSTALIMI KRAJI V OBČINI MORAVSKE TOPLICE:

- mesto** v ocenjevalni kategoriji **NAJBOLJ UREJEN KRAJ** v Občini Moravske Toplice prejme vas **MARTJANCI**.

Obrazložitev:

Vas Martjanci se že lahko pohvali z naslovom najlepše urejeni kraj v občini Moravske Toplice, ker so pred leti to že bili. To pa samo pomeni, da prebivalci Martjancev še vedno lepo skrbijo in negujejo svojo vas z urejenimi gredicami,

domačini pa z lepo urejenimi dvorišči in prav tako z lepo urejenim in obnovljenim športnim centrom, ki se letos lahko pohvali z visokim jubilejem.

- mesto** v ocenjevalni kategoriji **NAJBOLJ UREJEN KRAJ** v Občini Moravske Toplice prejme vas **MLAJTINCI**.

- mesto** v ocenjevalni kategoriji **NAJBOLJ UREJEN KRAJ** v Občini Moravske Toplice prejme vas **TEŠANOVCI**.

C) NAJBOLJ UREJEN VRTEC V OBČINI MORAVSKE TOPLICE:

- mesto** v kategoriji **NAJBOLJ UREJEN VRTEC** v Občini Moravske Toplice prejme **VRTEC FILOVCI**.

Obrazložitev:

Vrtec v Filovcih se nahaja v lepo urejenem vaško-gasilskem domu in je eden izmed manjših vrtcev glede na število otrok v občini Moravske Toplice. To dokazuje, da če ravno si majhen, si lahko prijazen, urejen in najlepši v očeh otrok, staršev in vseh, ki ga obišejo. O tem nas prepriča lepo urejena igralnica in lepo urejeno, ter obnovljeno otroško igrišče.

- mesto** v kategoriji **NAJBOLJ UREJEN VRTEC** v Občini Moravske Toplice prejme **VRTEC MARTJANCI**.

- mesto** prejme **VRTEC FOKOVCI**.

D) NAJBOLJ UREJENA ŠOLA V OBČINI MORAVSKE TOPLICE:

- mesto** v kategoriji **NAJBOLJ UREJENA ŠOLA** v Občini Moravske Toplice prejme **OSNOVNA ŠOLA BOGOJINA**.

Obrazložitev:

Osnovna šola Bogojina je zmagovalca v tej kategoriji že četrto leto zapored. Šola se trudi svojim učencem zagotoviti čim boljše počutje v šoli in njeni okolici. Izredno so dejavni tudi na področju okoljske in turistične vzgoje. Navdušili so nas z urejenostjo večnamenskih igrišč in zelenice, urejenimi in varnimi igrali, ter celotno zunanjo in notranjo urejenostjo šole.

- mesto** v kategoriji **NAJBOLJ UREJENA ŠOLA** v Občini Moravske Toplice prejme **DVOJEZIČNA OSNOVNA ŠOLA PROSENJAKOVCI**.

- mesto** prejme **OSNOVNA ŠOLA FOKOVCI**.

Vsem dobitnikom je potrebno seveda čestitati, ostalim pa naj bo to nov motiv in izziv za urejanje, za sprejemljivejši izgled tako kraja, vrtcev, šol in vsega, kar naključni ali nenaključni obiskovalec vidi in doživi ob obisku.

Pripravila:
Valerija Šinček
TIC Moravske Toplice

Predsednik ocenjevalne komisije:
Tibor Vöröš, ml.

NAGRAJENCI 2012

- 1. NAGRADA OBČINE MORAVSKE TOPLICE**
za dolgoletno uspešno delo na športnem, informativnem in gasilskem področju
GEZA GRABAR iz Tešanovcev.
- 2. VELIKA ZAHVALNA LISTINA OBČINE MORAVSKE TOPLICE**
za izjemno uspešne nastope na revijah otroških in mladinskih zborov, ter na številnih drugih prireditvah
OTROŠKI PEVSKI ZBOR OSNOVNE ŠOLE FOKOVCI
- 3. PRIZNANJE OBČINE MORAVSKE TOPLICE**
za dolgoletno uspešno delo na področju gasilstva in civilne zaščite
DRAGO IVANIČ iz Bogojine.

Svetniki odločili, kdo so letošnji dobitniki priznanj in nagrad

Letos brez častnega občana

Na zadnji 16. redni seji, ki je bila prejšnjo sredo, so se občinski svetniki odločali tudi o zaslužnih osebah in društvih v občini, ki bodo prejeli letošnja priznanja in nagrade. Prisluhnili so izboru komisije, ki se je odločala med prejetimi prijavitelji in njene predloge tudi potrdili. Kdo so letošnji dobitniki priznanj in nagrade v nadaljevanju, mi pa dodajmo, da bomo o vsebinskih točkah dnevnega reda, s katerimi so se spoprijeli občinski svetniki, poročali v naslednji številki Lipnice.

bc



Rekonstrukcija ceste Podžlaki

Rekonstruirana je popolnoma dotrajana cesta v Podžlakah, v skupni dolžini cca 240 m in širino asfaltne vozišča 3 m. Rekonstrukcija je obsegala zamenjavo gramoznega tampona in asfaltne enoslojne prevleke. Na novo je bilo zgrajeno odvodnjavanje meteorne vode s PVC cevmi, ter na enem delu ceste tudi manjkajoči robniki. Vrednost investicije znaša 39.600 EUR.

Rekonstrukcija ceste pred vasjo Sebeborci

V notranjosti naselja Sebeborci se na republiško cesto priključujeta dve občinski lokalni cesti, katerih



priključevanje in tudi njihova širina ne omogočata normalnega vključevanja na glavno cesto, prav tako ena od njih tudi ni primerna za promet večjih vozil. Zaradi tega je občina pristopila k rekonstrukciji makadamske ceste, ki leži pred osrednjim delom naselja Sebeborci, kjer je bilo možno cesto razširiti in tako omogočiti boljše vozne razmere, ter tako razbremeniti obe ulici v notranjosti naselja. V ta namen je bilo rekonstruirano cca 420 m makadamske ceste. Cesta je bila razširjena na vozno površino širine 5 m. Zgornji ustroj je iz dvoslojnega asfalta. Prav tako je bilo urejeno odvodnjavanje meteorne vode. Vrednost celotne investicije znaša 105.000 EUR.

Rekonstrukcija ceste Vučja Gomila-Bogojina

Del ceste od pokopališča v Bogojini v smeri Vučje Gomile in del ceste na Vršič sta bila rekonstruirana v skupni dolžini cca 950 m. Cesta je bila rekonstruirana v obstoječih širinah, razen mimo pokopališča, kjer je bilo vozišče razširjeno na 5 m. Ostali del ceste je rekonstruiran s širino asfaltne vozišča od 3 do 3,5 m. Urejeno je bilo odvodnjavanje meteorne vode, deloma z obcestnimi jarki z vgrajenimi kanaletami, delno pa s PVC podzemno kanalizacijo. Celotna vrednost investicije je znašala 212.000 EUR.



Vodovod Selo (Paserove grabe)

Gradnja vodovoda v Selo (Paserove grabe) predstavlja preostali, manjkajoči del vodovoda v Selo. Vodovod je bil projektiran v sklopu vodovoda Vučja Gomila, zato je bil grajen tudi nekoliko kasneje, kot celotno vodovodno omrežje naselja Selo. Prvotno je bil predviden kot sestavni del Pomurskega vodovoda, vendar ga je občina zaradi slabih vodnih razmer na tem področju izvela iz tega programa, kar je posledično pomenilo tudi financiranje samo iz sredstev občinskega proračuna. Vodovod je bil zgrajen v dolžini cca 2700 m. Sestavljajo ga cevi iz materiala PEHD različnih dimenzij. Priklučen je na vodovodno omrežje Selo, ki se napaja na zajetju v Prosenjakovcih. Celotna vrednost gradnje je znašala 120.500 EUR.

Prekritje strehe na kapeli v Berkovcih

Na kapeli v Berkovcih je zaradi dotrajanosti strešne kritine bilo potrebno zamenjati pločevinasto in opečno kritino, ter žlebove. Na novo je bil zgrajen strelovod. Poškodovana fasada je bila sanirana in prepleskana. Okoli kapelice je bila zgrajena drenaža. Vrednost celotne investicije je znašala 22.300 EUR.



Berkovska evangeličanska cerkva je dobila novo streho, kmalu pa tudi novo »obleko«.



Tudi berkovski gasilski dom bo do osrednje prireditve ob 16. Občinskem prazniku lepo urejen.

Poslansko pismo

Poletje. Čas, ko začutimo med prsti zasoljeno morsko vodo, ali vdihnemo svež gorski zrak. Čas, ko se sprehodimo po tujih krajih, ali pa zgolj uživamo v senci domače jablane. Čas, ko si nabiramo moči za nove izzive in naloge, ki so pred nami. Letošnje poletje si bomo prav gotovo zapomnili po rekordno visokih temperaturah, po močnih sončnih žarkih, iskanju sence in pogledih v nebo. Po nenehnem spraševanju, kdaj bomo začutili dežne kaplje in doživeli blagodejni občutek poletne plohe.

Minuli vroči tedni so nam ponovno prinesli spoznanje o nemoči človeka napram silam narave. Izsušene rečne struge, izgorela zemlja in (veliko) manjši pridelek na poljih so znamenja, ob katerih obmolkneta vsa človeška moč in oblast. Nesoglasja in razprtije ob tem dobijo drugoten pomen. V ospredje pride osnovno človeško vprašanje – vprašanje dejanskega obstoja.

Vendar nam je poletje prineslo tudi zgodbo o srčnosti, veri, upanju in moči človeškega povezovanja in sodelovanja. Zgodbo o moči vere v sanje in uresničitvi želja, ki temeljijo na plemenitem namenu. Praznik združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, ki smo ga praznovali 17. avgusta, je praznik dosanjanih sanj mnogih generacij. Je eden od tistih praznikov, ki nas Slovence vedno znova opominjajo na moč, ki jo nosimo v sebi kot narod. Na moč, ki priča o tem, da nista pomembni ne velikost in ne številčnost za korak k svetlejši prihodnosti. Slovenci smo že tolikokrat v svoji zgodovini dokazali, da je naša skupna moč, moč, ki ne temelji na takšni ali drugačni delitvi, tista moč, iz katere lahko črpamo prihodnost naše domovine.

Prihodnji meseci bodo ponovno zahtevali popolno enotnost slovenskega naroda. Morda bolj kot kadarkoli v svoji zgodovini bomo morali pozabiti na različne poglede in se spoprijeti z izzivi, ki nam pretijo. Občutek koraka v isto smer bomo potrebovali ti, on, ona, jaz, mi vsi. Eden drugemu moramo biti studenec moči in opore. Za našo prihodnost.



Jasmina Opec,
poslanka SLS v DZ

Zelenjadarski dan

V soboto, 25. avgusta 2012, je v Ivancih potekal 9. zelenjadarski dan. Društvo za ohranitev naravne in kulturne dediščine TD Selenca je priredilo tradicionalno razstavo domače zelenjave in zelenjavnih jedi. Prireditve, ki se uvršča v sklop 24. Košičevih dni kulture, je letos potekala v okviru slogana: »Z zelenjavo do zdravja«.



Osrednji del prireditve je bil namenjen razstavi domačih vrtnin, pridelkov in izvornih, zdravih jedi iz zelenjave. Obiskovalcem je bila ponujena tudi zelenjavna tržnica, trgovina Sonček, poskrbljeno je bilo tudi za najmlajše, saj so lahko preizkusili svojo spretnost v lončarski delavnici. Predstavila se je tudi delavnica Foto safari, katero je vodil Velimir Turk iz Gibanja za zdravo življenje Mavrica. Obiskovalce je povabil na sprehod po Ivancih in jim pokazal lepote narave in okolice, ki jih ponuja ta prekmurska vas.

Na 9. zelenjadarskem dnevu je bila novost kuhanje zelenjavne enolončnice Ratatouille, ki tradicionalno izvira iz Provanse. V kuhanju Ratatouille-a (oz. vegetarijanskega bograča) se je pomerilo 6 ekip: Filovci, KTD Ceker iz Fokovcev, ekipa Za popolni užitek, ekipa Allo Allo pod taktirko Danila Lebara, Gostilna Vrtnica iz Lipovcev, ter kuharska ekipa iz domače vasi Ivanci. Ratatouille je zelo



popularna francoska jed, saj so po njej poimenovali celo risanko. Je prava pozno-poletna jed, ki v loncu združuje kopico antioksidantov in drugih dragocenih hranilnih snovi ob nizki kalorijski vrednosti. Ekipa so zelenjavno enolončnico pripravile tako, da so najprej popražile čebulo, dodale na kocke narezano zelenjavo (bučke, jajčevce, papriko, idr.), dodale paradižnik, začimbe in na koncu jed dušile.

Sama prireditve je imela tudi kulturni pečat, predstavilo se je folklorno društvo Jože Košič, zaigrali so Gorički lajkoši, za strokovno plat pa je poskrbela dr. Saša Štraus iz skupine Panvita, ki je vodila predavanje o kakovosti hrane, pridelane na različnih kmetijskih sistemih. Obiskovalce so pozdravili tudi predstavniki občine Moravske Toplice. Župan Alojz Glavač je v svojem govoru opozoril na pomembnost namakalnega sistema Kapljica, ki oskrbuje z namakanjem 84 hektarskih njivskih površin in predstavlja temelje sodobnega načina kmetovanja v Prekmurju. Pohvalil je delo vztrajnih kmetovalcev in poudaril zelenjadarsko dejavnost kot pomembno in nujno v prihodnje. Prireditve se je popoldan odvijala v prijetnem vzdušju, pestri kulinariki in ob zvokih glasbenega ansambla.



17. vaške igre v Tešanovcih

Letošnje vroče poletje je minilo tudi v znamenju že tradicionalnih 17. vaških iger občine Moravske Toplice. Na vročo junijsko soboto, 30. junija 2012, se je v Tešanovcih zbralo 15 ekip, ki so zastopale posamezne vasi naše občine. Tekmovalci so se tekom dneva pomerili v raznih zabavnih igrah, manjkalo pa ni tudi takih, ki so se navezovale na kmečka opravila. Občani so se tako pomerili moči v skakanju v vrečah, brcanju žoge na gol, v sestavljanju voza, idr. Med najbolj zanimivimi in napetimi soočenji je bila igra vlečenja vrvi.



Ekipa so tekmovalce zelo zavzeto in se po najboljših močeh borile do konca. Po napetem tekmovanju in v znaku športnega duha si je prvo mesto priborila zelo dobra ekipa iz **Krncev (104 točke)**, ki že kar nekaj let ni izpustila prvega mesta iz rok. Za stopničke sta se požrtvovalno borili še dve ekipi – drugo mesto je osvojila ekipa iz **Andrejcev (101 točka)**, tretje mesto pa ekipa iz **Ratkovcev (100 točk)**.



Letošnje 17. vaške igre občine Moravske Toplice so tekle po načrtih in bile odlično organizirane. Vaščani Tešanovcev so se zelo potrudili, saj so poskrbeli za zabavne igre, hladno pijačo, okusno jedačo in prijetno vzdušje. Da se nam ni mudilo domov, je zaslužen domač glasbeni duo, ki je poskr-



bel za več kot odlično vzdušje vse do jutranjih ur. S svojim obiskom so nas počastili tudi župan občine Moravske Toplice g. **Alojz Glavač**, poslanka SLS **Jasmina Opec** in poslanec SD **Dejan Židan**.

V BOGOJINI SE DOGAJA

Otvoritev asfalta v Bogojini

Bogojina je bogatejša za novo pridobitev – asfalt mimo pokopališča proti bregu Lipje.

Vinski vertovje goric v Lipju in na Vršiču smo ob koncu del pripravili neuradno otvoritev te asfaltne trase. Na to otvoritev so bili povabljeni vsi vaščani in drugi uporabniki te ceste, izvajalci del (oziroma zaposleni gradbenega podjetja in vsi tisti, ki so kakor koli prispevali oziroma pomagali, da se je ta projekt, ki je bil načrtovan že 10 let, tudi izvedel.

Glavni pobudnik te otvoritve je bil Andrej Ferk, ki je bil v času izgradnje asfalta tudi pogosto prisoten na delovišču in je skupaj s člani VO Bogojina opozarjal na pomanjkljivosti in nepravilnosti pri izgradnji. Otvoritev je bila v petek, 20. julija, na lokaciji, kjer se je končala trasa novega asfalta (med vikendi). Z obiskom nas je počastilo čez 60 udeležencev, tako da smo bili zadovoljni. Za jedačo in pijačo so poskrbeli vinski vertovje.

S svojim obiskom so nas počastili tudi župan občine Moravske Toplice g. Alojz Glavač, sekretar Državnega sveta Marjan Maučec in direktor JKP Čista narava Branko Šrok.

Ob tem bi se zahvalil članom VO Bogojina in ostalim, ki so pomagali pri otvoritvi, Jožetu Vugrincu za kulturno točko



Na Otvoritvi je nekaj besed povedal tudi župan g. Alojz Glavač.

in sestavljeno vabilo, Jožetu Puhanu, ki je prispeval narezke, Antonu Horvatu, ki je skrbel za glasbo, Štefanu Horvatu, ki je skuhal bograč in mladim iz Bogojine, ki so pomagali pri izvedbi dogodka.

Uspehi mladih iz Bogojine

Bogojinska mladina se je v začetku avgusta na povabilo Mladinskega društva Filovci udeležila 2. iger brez meja v Filovcih. Ker je bilo zanimanja za sodelovanje kar precejšnje, smo sestavili dve ekipi. Ekipa z zvonečim imenom Igor in zlati zvoki, ki je na igre prišla z namenom, da domov prinese pokal, je dosegla 3. mesto. Ob tem je treba poudariti, da je ekipa imela smolo pri žrebanju štartnih števil, saj je glede na žreb vsako igro morala začeti prva. Opozoril bi pripravljalni odbor za igre, da naj v bodoče pred vsako novo igro opravi ponovni žreb štartnih števil. Druga naša ekipa je dosegla tudi zelo dober rezultat, saj se je uvrstila na 5. mesto. Ob tem čestitamo ekipi Krnci za zasedeno prvo mesto.



3. uvrščena ekipa Igor in Zlati zvoki. Od leve proti desni: Matej Glavač, Timotej Maučec, Blaž Benkovič, mentor Igor Camplin, Tadej Tkaučič; spredaj: Tadeja Mesarič.

Obnova ograje na mostu v Bogojini

Da mladi v Bogojini ne počivajo, je znano že vsakomur. Tako so nekateri prostovoljci na povabilo VO pomagali pri barvanju zaščitne ograje na mostu čez Šavlov potok. Sodelovali so: Igor Camplin, Matej Štefko, Mitja Glavač, Blaž Benkovič, Tadej Tkaučič, Timotej Maučec in Matej Glavač. Da je bila ograja potrebna barvanja, se je videlo že na daleč. Na to smo opozarjali tudi Cestno



Ograja še pred začetkom obnove

podjetje. Sprejeli smo kompromis, da dela opravimo v lastni režiji, barvo pa financira Cestno podjetje.

Za temeljito obnovo ograje s predhodnim čiščenjem rje in barvanjem smo skupno potrebovali tri popoldneve, kar res priča o tem, da je bila ograja v kritičnem stanju. Poleg tega je tudi vplivala na izgled okolice, kjer je urejena pečnica.

Zahvalil bi se vsem prostovoljcem, ki so se odzvali povabilu in pomagali pri obnovi ograje. V prihodnje načrtujemo še več takih prostovoljnih podvigov, ki bodo vplivali na urejenost in privlačnost našega kraja.

Igor Camplin, predsednik VO Bogojina

Postavljanje klopotca v Prosenjakovskih goricah

Vinogradniška sekcija KTD Ady Endre iz Prosenjakovcev je v soboto, 11. avgusta 2012 organizirala že tradicionalno prireditev – postavljanje klopotca. Na prireditvi so se zbrali krajani, člani vinogradniške sekcije iz sosednjih vasi, gostje iz sosednje Madžarske, ter župan občine Moravske Toplice, g. Alojz Glavač. Vse prisotne je pozdravil vodja sekcije g. Ladislav Vöröš. Sledil je kratki kulturni program, v katerem so nastopale domače pevke in postavitev klopotca. Po uradnem delu je sledilo še družabno srečanje. Želja vseh zbranih je bila, da klopotec odganja vse nepridiprave iz vinogradov in naj bo bogata letina zlate kapljice.



Kelepelő állítás Pártosfalván

Szombaton, 2012. augusztus 11-én ismét sor került a hagyományos rendezvényre, a kelepelő állításra a pártosfalvi Belsőhegyen. A rendezvény résztvevőit a borászati szekció elnöke, Vöröš László úr köszöntötte, majd a helybeli énekkar tagjai rövid kultúrműsorral kedveskedtek az egybegyűlteknek. A falusi polgárok, a szorgalmas bortermelők mellett még a rendezvényen részt vettek a szomszédos Magyarorszombatfai kollégák is, valamint Moravske Toplice község polgármestere, Glavač Alojz úr. A hivatalos rész után szórakoztató rész következett, amelyen mindenki nagyon jól érezte magát.

Kovač Suzana

Proščenje v filovskem Gaju

Proščenje ob Gutmanovi kapelici v Filovskem Gaju vsako leto zbere številne domačine, družine in druge obiskovalce, ki nedeljo preživijo v krogu najdražjih, ob prijetni družbi in predvsem idilični in neokrnjeni naravi, ki jo ponuja Filovski vinogradni okoliš.



Letos sta maša pri kapeli Marije kraljice in proščenje med vinogradi potekala v nedeljo, 26. avgusta 2012. Sama prireditev se je odvijala v sklopu 24. Košičevih dni kulture in je poleg proščenja obiskovalcem ponudila sejem domače obrti, razstavo umetniških del in dan odprtih vrat zidanic. Obiskovalci smo imeli priložnost videti enega izmed najlepših vinogradnih hribov v občini Moravske Toplice, ki je znan po tipični prekmurski arhitekturi starih vinskih cimpranih kleti. Pogovarjali smo se tudi z idejnim vodjem ohranjanja



kulturne dediščine filovskega Gaja Jožetom Gutmanom. Poudaril je, da se Vinogradniško-turistično društvo Filovci (in tudi lastniki kleti v Gaju) trudijo ohranjati neokrnjenost narave in življenje starih cimpranih kleti. Vsakoletno proščenje postavlja na ogled razna umetniška dela iz likovnih kolonij, ki so razstavljeni po cimpračah. Gutman poudarja, da je namen proščenja v Filovskem Gaju druženje med domačini in obiskovalci, ter v ohranjanju avtohtonih cimpranih kleti v svojem naravnem okolju.

Dan odprtih vrat Balajceve domačije v Čikečki vasi

Zakonca Fras sta 11. avgusta organizirala dan odprtih vrat Balajceve domačije v Čikečki vasi, kjer so si obiskovalci lahko ogledali obnovljeno domačijo in razstavo starega orodja ter starih prevoznih sredstev. Druženje so pričeli s kulturnim programom, v katerem so sodelovali ljudski pevci, godci in folklorna skupina.

Po bogatem in zanimivem kulturnem programu sta zakonca Fras pogostila obiskovalce z domačimi dobrotami, tako da je na domačiji dišalo po bograču, pecivu, seveda pa ni manjkalo tudi dobre kapljice.

Skozi celotno prireditev, ki je trajala pozno v noč, je bila prikazana tudi stara obrt izdelovanja povoščenih rož.

-vs-

Fotografiral: Roman Miholič



Nyílt nap a csekefai Balajc portán

Augusztus 11-én a Fras házaspár nyílt napot szervezett a csekefai Balajc portán, ahol a látogatók bejárhatták a felújított portát, valamint a régi szerszámokat és szállítóeszközöket bemutató gyűjteményt is.

A rendezvény kulturális programmal indult, ebben a népdalkör, a zenészek és a néptáncscsoport lépett a közönség elé.

A gazdag és érdekes kultúrműsort követően, a Fras házaspár házi finomságokkal vendégelte meg a látogatókat, a portát belengte a bográcsgulyás és a sütemény illata, és persze a finom nedű sem hiányzott az asztalról.

A késői órákig tartó rendezvény során bemutatták a via-szvirág készítés ősi mesterségét is.

-vs-

Fényképezte: Miholič Roman



Betka in Milan Fras sta domačijo obnovila v sklopu projekta Obnova gospodarskih objektov na Goričkem.

Betka és Milan Fras a portát, a Goričkói gazdasági létesítmények felújítását támogató projekt keretén belül újíttotta fel.

Orjaška štokrlja v Središču

V minulih dneh je pred hišo družine Štrubelj našla svoj dom štirimetrski štokrlja. Res je, da ne gre za živo bitje, temveč za štokrljo, ki je sestavljena iz odpadnega železa.

Roman ni odvrigel starega železa, ampak ga je skrbno zbiral in v glavi se mu je porodila zanimiva ideja. Iz ideje je nastala prava umetnina. Železno štokrljo sta Roman in njegov prijatelj Tone naredila v Tonetovi delavnici v Ljubljani. Nato so štokrljo pripeljali v Središče, kjer so jo 10. avgusta postavili pred hišo družine Štrubelj. Na zanimivem dogodku so bili prisotni domačini, prijatelji in gostje Romanove družine, ki so prišli tudi iz Ljubljane. Vesela družba je skupaj preživela lep in nepozaben poletni večer.

Roman je zelo ponosen na svojo novo umetnino. Središčani pa smo ponosni nanj, kajti vedno znova in znova nas preseneča s svojimi mojstrovinami.



Egy óriásgólya Szerdahelyen

A napokban egy négyméteres gólya talált otthonára a Štrubelj család háza előtt. Igaz, nem is egy hús vér gólyáról van szó, hanem egy hulladék vasból összeállított gólyáról.

Roman ahelyett, hogy eldobálta volna a vasat, inkább összegyűjtötte és egy érdekes ötlet jutott eszébe, majd az ötletből egy remek alkotás született. A vasgólyát Roman, Tone kollégája segítségével hegesztette Ljubljanában, majd Szerdahelyre szállította, ahol a család háza előtt augusztus 10-én került sor a felállítására. Az érdekes eseményen jelen voltak a szomszédok, a Štrubelj család vendégei és barátai, akik Ljubljanából érkeztek ide. A vidám társaság egy szép, felejthetetlen estét töltött el együtt.

Roman nagyon büszke új alkotására, mindenkinek szívesen mutogatja. A szerdahelyiek pedig büszkék vagyunk Romanra, hisz mindig valami művészi újdonsággal lepi meg kis falunkat.

Lejegyezte: Šanca Leonida

Fényképezte: Rocner Dejan

Naši upokojenci

Že v pretekli številki Lipnice smo objavili zapis o aktivnostih občinskega društva upokojencev. Žal je zmanjkalo prostora za fotografije, zato v tej številki prostor namenjamo tudi slikovni informaciji. Slike sta nastali na pohodu DUMT ob Dnevu državnosti, druga slika pa je nastala na stojnici DUMT.



UTRIP POLETJA V MORAVSKIH TOPLICAH Z OKOLICO RÉUNION (OTOK INDIJSKEGA OCEANA) NI NIČ BOLJ EKSO TIČEN KOT MORAVSKE TOPLICE!

V TIC-u veselo ugotavljamo, da so Moravske Toplice z okolico vedno bolj aktualna počitniška točka, saj je v juniju, juliju in v prvem delu avgusta bilo tod več turistov kakor lansko leto. Bolj pestra je tudi struktura obiskovalcev. Še vedno je največ domačih, torej slovenskih gostov. Kar se tiče tujih obiskovalcev, pa več ne prednjačijo samo nemško govoreči gostje, temveč se **Moravske Toplice odpirajo Evropi**. Torej Avstrijcem in Nemcem kmalu sledijo gostje iz Češke in Slovaške, **Francije, Velike Britanije in Rusije**, v juliju in prvem delu avgusta pa smo opazili povečan obisk ne samo Italijanov, ampak tudi gostov iz **Beneluksa**.

Letošnje poletje je rekordno še glede obiska kolesarjev (tako domačih, kot tujih).

Ne manjka pa niti nemirnih turistov, ki si Moravske Toplice izberejo kot izhodišče za enodnevno spoznavanje sosednjih prestolnic (Dunaja, Budimpešte, pa tudi Prage, Bratislave, ...).



»Na Réunionu, otoku Indijskega oceana, ni take eksotike kot jo najdem jaz v Moravskih Toplicah«, zatrdi ga. Paulette, po rodu z otoka Réunion, ki nikakor ne skriva svojega eksotičnega porekla. Prikima pa tudi mož, Parižan, ki me v TIC-u nadvse simpatično pozdravi z »DOBROGAN GOSPA«.

Družina iz francoskega Rouena s sedemletnim sinom uživa svoj zemeljski raj - pri nas v Moravskih Toplicah! Medtem ko mi morda povsod drugod iščemo svoj počitniški raj ...



Če to ni dovolj zgovoren dokaz, da je Lipnica odlično poletno čtivo tudi za turiste?!

»Branje lokalnega časopisja je ne le spoznavanje kraja, v katerem preživljam svoj dopust, temveč tudi spoznavanje občin širne Slovenije«, zatrjuje obiskovalka, navdušena kolesarka iz Ilirske Bistrice. »Rada obiskujem tudi lokalne TIC-e«, pritrdi. Tudi v našega je prišla rada – tudi večkrat dnevno.



Pohodnik, ki je prišel v naš TIC po zemljevid Pomurja, ni bil videti utrujen, čeprav je kmalu povedal, da pešaci že vse od Nazarij. Peš romanje po Veliki Evropski kulturni poti Sv. Martina so ponosno izpeljali župljani Nazarja skupaj s patrom Francijem Kovšetom. V okviru 9-dnevnega pešačenja od Nazarij pa vse do Domanjševcev, so imeli krajši postanek tudi v Bogojini.



TIC-ova predstavitev nove blagovne znamke Moravskih Toplic na Poletni turistični tržnici. V juliju in avgustu so se na tržnici še predstavljali lokalni ponudniki z izdelki in

pridelki. Za otroške delavnice je poskrbel zavod Vrtci občine Moravske Toplice, za kulinarčne animacije pa turistična društva iz občine (na fotografiji poleg TIC-ovk tudi predstavnica KS Moravske Toplice)



Pečenje »kukorce« izpod rok krajanov M. Toplic je bila prava dogodivščina in dodatek k sveže pečenim pecom ...



Vi zagotovo poznate pravilni odgovor na nagradno vprašanje na Poletni turistični tržnici?

Vonj moravske vode diši kot?

- vrtnica
- limona in pomaranča
- nafta

Janja Bürmen
TIC Moravske Toplice

Vrtci občine Moravske Toplice

Strokovne delavke zavoda Vrtci občine Moravske Toplice so v juliju in avgustu izvedle številne delavnice za otroke, med drugimi - Plesna urica (Gordana Počič), Z glasbo na pot (Blanka Keršič) in Ustvarjanje v nemškem jeziku - Spiele auf Deutsch (Martina Gjerek).



TIC MORAVSKE TOPLICE VAS VABI NA KULINARIČNI POTEPO PO KOPRU

Vsi ljubitelji sladkega boste imeli **zadnji vikend v septembru** enkratno priložnost okušanja sladkih napitkov in ostalih sladkih izdelkov na že **tradicionalni prireditvi Sladka Istra 2012 v Kopru!** Več o prireditvi na: www.sladka-istra.si



Vabimo vas, da se v soboto, 29. septembra, 2012, skupaj z nami odpravite na kulinarčni potep po Kopru.

Cena: 37,00 € na osebo (min. 35 oseb)

Program vključuje:

- prevoz s turističnim avtobusom iz Moravskih Toplic (odhod ob 5. uri zjutraj, prihod domov v poznih večernih urah).
- po prihodu v Koper 2-urni vodeni ogled mesta.
- 4 degustacijske kupone za pokušino sladice na Sladki Istri.
- majico občine Moravske Toplice.

Prijave sprejemamo do 20. septembra 2012!

Za prijave in informacije nas pokličite na telefonsko številko 02 538 15 20, ali pišite po e-pošti na: tic.moravci@siol.net

Prisrčno vabljeni!

Mladi planinci obiskali svizca v Dolini Triglavskih jezer

Se spomnite reklame za znano čokolado, kjer to rajsko razvado zavijajo svizci? Mladi planinci, bivši in sedanji učenci Osnovne šole Bogojina smo imeli srečo, da smo videli to zanimivo »živalco« tudi v živo.

10. julija smo se zgodaj zjutraj odpravili na planinski izlet – dvodnevno potepanje po Dolini Triglavskih jezer. Že ob devetih smo stali na planini Blato, od koder smo se napotili v Dolino pri Jezeru. Strma pot nas je po uri hoje nagradila s čudovitim razgledom na jezero. Po počitku smo nadaljevali pot preko dveh planin, Dednega polja in Planine Ovčarija. Po slabih treh urah hoje po idiličnem svetu, polnem planinskega cvetja, mogočnih smrek in čudovitih razgledih, smo prišli do Koče pri sedmerih jezerih. Ker se je pričela nevihta, smo se namestili v sobo in se zabavali čisto po planinsko – pogovarjali smo se, se hecali, obujali spomine, ter kartali Uno.



Ko se je zjasnilo, smo se odpravili na obhod okoli Dvojnega jezera. Uživali smo v gorskem zraku in pogledu na mogočne vršace okoli nas.

Zjutraj smo se nekoliko žalostni odpravili nazaj proti planini Blato. To je bil tudi čas, ko smo zagledali svizca.

Dva dni smo preživel skupaj v svetu brez televizije, interneta, Facebooka in celo brez GSM signala. Domov smo se vrnili nedvomno bogatejši za nekatera doživetja, ki jih lahko najdeš le v tako »odklopljenem« svetu. Člani Planinskega društva Matica Murska Sobota smo postali PLANINSKA DRUŽINA.

Sicer ne vem, kako je z ostalimi – sam se bom odslej vedno, ko bom zagledal tisto znano čokolado, nasmehnil in spomnil na dvodnevno potepanje v Dolini Triglavskih jezer.

Boštjan Majerič, prof. (OŠ Bogojina)



Siliranje koruze

Za pridelavo krme zaseda pri nas v Pomurju koruza še vedno vodilno mesto pri pridelavi energetske bogate osnovne krme (kot silaža in kot zrnje), ter prvo mesto pri pridelavi energetske bogate močne krme. Najboljša lastnost koruze je v tem, da v kratkem času vegetacije pridelamo z njo največ sušine in energije na hektar. V primerjavi z drugimi travami, se pri koruzi ohranja prebavljivost zelenega dela rastline, z zorenjem storža in zrnja pa dodatno pridobiva na energiji. Poleg naštetega moramo pred spravilom koruze za silažo paziti na nekaj pomembnih zakonitosti.

1) Priprava silosov pred siliranjem:

Silos moramo pred novo sezono siliranja **temeljito očistiti** vseh nečistoč. Tam, kjer le imamo možnost, ga **razkužimo z apnom**. Počakamo, da se apneni belež posuši in nato lahko začnemo s siliranjem.

2) Optimalni čas spravila cele koruzne rastline za silažo je v fazi **voščene zrelosti**. To ugotovimo na ta način, da odstranimo ličkanje s storža in storž prelomimo. S prehodom iz mlečne v polno zrelost se mlečna črta pomika proti storžu. Ko mlečna črta doseže zadnji 2/3 pravimo, da je koruza v voščeni zrelosti. To je tudi najprimernejši čas spravila koruze za silažo. V tej razvojni fazi naj bi koruza vsebovala od 30 do 40 % suhe snovi.



Položaj mlečne črte v fazi voščene zrelosti

3) Čistoča silirnega materiala:

Pazimo, da bomo koruzo želi v **suhem vremenu in na primerni višini**. Da se izognemo blatu in odmrlemu listju, ki je že običajno gnilo in okuženo s plesnijo, žanjemo nekoliko višje (torej na višini od 15 do 25 cm).

4) Hitrost siliranja:

Koruzno rastlino moramo po začetku siliranja čimprej posilirati. S tem se izognemo nepotrebni pokrivanju in odkrivanju med siliranjem. To vmesno pokrivanje med nedokončanim delom pa je **nujno potrebno** zaradi vdora zraka med silažo.

5) Dobro tlačenje silažne mase:



Koruzna rastlina mora biti **zelo dobro potlačena**. S tem iztisnemo zrak iz silirnega materiala in omogočimo ugodno mlečno kislinsko fermentacijo.

6) Zrakotesno zapiranje silosa:

Priporočljivo je **pokrivanje s folijo**, da preprečimo dostop zraka in s tem kvarjenje silaže. Folijo običajno obtežimo s starimi gumami ali vrečami, polnimi peska – predmeti, ki nimajo ostrih robov, da bi poškodovali folijo. Bistvenega pomena je, da v silirni masi čimprej zagotovimo anaerobne pogoje za fermentacijo.

Pri pripravi silirne mase in samega objekta v katerem bomo silirali (silosa), se moramo izogniti okužbi, oziroma vnosu enterobakterij in klostridijev.

Enterobakterije rastejo brez prisotnosti kisika. Za svojo rast in razvoj potrebujejo sladkor, zato predstavljajo neposredno konkurenco mlečno kislinskim bakterijam. Najpogostejša okužba silirnega materiala z enterobakterijami je z gnojem in blatom. Enterobakterije razgradijo sladkor v očetno kislino in redko uspevajo pri pH nižjim od 4,5 do 5.

Klostridiji rastejo prav tako brez prisotnosti kisika. Saharolitični klostridiji potrebujejo za rast in razvoj sladkor in organske kisline, ki ju razgradijo v masleno kislino. Proteolitični klostridiji pa potrebujejo za razvoj predvsem aminokislino. Med fermentacijo silaže deluje približno 7 vrst klostridijev, čeprav jih je poznanih

preko 60. Vir okužbe silirnega materiala s klostridiji je predvsem z zemljo, na rastočih rastlinah so ugotovili majhno število klostridijev. Izvor sta prav tako lahko gnoj in gnojevka, kjer je lahko veliko spor. Optimalna pH vrednost za rast klostridijev je med 7 in 7,4. V kislih razmerah ne morejo rasti in se razmnoževati. Če na začetku siliranja nastane pH okrog 4,2 klostridiji več ne morejo rasti. Klostridiji potrebujejo za hitro rast vlago. Pri vsebnosti sušine 300 in več g/kg je njihovo delovanje zaustavljeno.



Kvasovke in plesni uspevajo ob prisotnosti kisika, ki pride do silaže po odprtju silosa. Plesni pridejo v silažo iz zemlje in ostankov rastlin, najpogosteje se pojavijo v toplih – pregretyh silazah. Kvasovke in plesni razgrajujejo sladkorje in mlečno kislino v etanol in ogljikov dioksid. Razgradni produkti plesni iz rodov *Penicillium*, *Fusarium* in *Aspergillus* so mikotoksini (strupi), ki so škodljivi za živali in za ljudi. Plesni uspevajo pri pH od 2 do 8, kvasovke pa boljše uspevajo pri nižjih pH vrednostih. Za kvasovke je pomembno, da imajo na razpolago sladkorje.

Kot je že povedano na začetku, moramo paziti na čistočo, da s silirnim materialom in prevoznimi sredstvi ne vnašamo blata in drugih nečistoč v silos. Prav tako moramo težiti k optimalni sušini in hitro napolniti in zrakotesno zapreti silos. S tem se izognemo večini problemom in okužbam z nezaželenimi mikroorganizmi v koruzni silaži. Letos je na prodnato peščenih tleh prišlo do prisilnega zorenja koruze in jo bo potrebno čim prej posilirati. Priporočena vsebnost suhe snovi te koruze je od 35 do 40 %. Pri višji vsebnosti sušine se moramo še bolj natančno držati že omenjenih osnovnih zakonitosti siliranja. Priporočam siliranje v zgodnjih jutranjih urah vse do poldneva, ko so nižje temperature in se celotna koruzna rastlina ne segreje preko 25 °C, pa tudi nekaj rose se še najde na rastlinah.

Janez Lebar, univ.dipl.inž.kmet.
KGZS, KG zavod M. Sobota

PELINOLISTNA AMBROZIJA (*Ambrosia artemisiifolia*)

Uradni list RS, št. 63/2010 z dne 3. 8. 2010

– ODREDBA O UKREPIH ZA ZATIRANJE ŠKODLJIVIH RASTLIN IZ RODU AMBROSIA

Na posebnem nadzorovanem območju (celotna Slovenija) mora imetnik zemljišča, na katerem raste škodljiva rastlina, z namenom preprečevanja širjenja in zatiranja škodljive rastline izvesti naslednje ukrepe:

- odstraniti škodljive rastline s koreninami vred, ali odstraniti njihov nadzemni del na način, da se škodljiva rastlina v tej rastni dobi ne obraste več;
- opraviti nadaljnja redna opazovanja zemljišč v rastni dobi do konca septembra.

Ambrosia artemisiifolia (pelinolistna ambrozija) se je iz svojega naravnega rastišča v Severni Ameriki razširila v zmerna območja Evrope, ter dele Azije in Avstralije, kjer je eden glavnih povzročiteljev alergij na cvetni prah. Nezadržno širjenje vrste *Ambrosia artemisiifolia* v Evropi predstavlja vse večji problem za zdravje ljudi, v kmetijstvu pa *Ambrosia artemisiifolia* kot plevel povzroča dodatne stroške v višini več sto milijonov evrov, porabljenih za zdravstveno varstvo in kot posledica manjšega kmetijskega pridelka.

Zapleveljenost s pelinolistno ambrozijo se od 90. let prejšnjega stoletja povečuje, v prihodnosti pa naj bi se še povečala. Močna zapleveljenost z ambrozijo v Srednji Evropi (Madžarska, Francija, Italija in Hrvaška) lahko pripomore k nadaljnjemu širjenju. Spremembe v izkoriščanju kmetijskih zemljišč, zelo razširjena praksa puščanja zemljišč v prahu in opuščanja obdelovanja kmetijskih zemljišč skupaj z gradnjo vse več odlagališč, zagotavljajo vedno več območij, primernih za rast ambrozije. Podnebne spremembe, morda pa tudi prilagoditev na podnebje v Evropi, povečujejo možnosti za širjenje ambrozije. Vpliv pelinolistne ambro-

zije za zdravje ljudi ni omejen zgolj na območja, zapleveljena s to rastlino. Ker rastlina proizvaja zelo velike količine lahkega cvetnega prahu, ki ga raznaša veter, lahko ambrozija povzroča alergije tudi več kot 200 km od svojega rastišča.

Pelinolistna ambrozija je poletna enoletnica, tako imenovani terofit (enoletnica, katere semena so zelo dolgo kaliva). Je pokončna in vitka rastlina, ki je visoka do 2 metra in je običajno precej razvejana. Razvejitev se začne približno 2 – 4 cm nad tlemi in lahko obsega številne stranske veje. Posamezno rastoče rastline so pogosto nižje, a so bolj razvejane. Listi so sestavljeni in nazobčani kot pri praproti, dolgi pa so 4 – 10 cm. Na obeh straneh so svetlo zeleni z bledimi žilami, ter belimi prileglimi dlačicami na spodnji strani listov. Na stebli starejših rastlin so spodnji listi nameščeni nasprotno, zgornji pa pogosto premenjalno. Steblo je rdečkasto in dlakavo, pri tleh pa je debelo 2-4 cm. Ženski cvetovi so neopazni, posamični ali v majhnih skupinah in se nahajajo v zalistju vrhnjih listov. Moški cvetovi so zeleni in majhni (2-4 mm), združeni v podolgovate cvetne glavice (socvetja) na koncu vrhnjih vej. Rastlina cveti od konca julija do novembra (do prve slane), odvisno od regionalnih in lokalnih podnebnih razmer. Naredi olesenel, rdeče-rjav plod, ki se ne odpre (plod s semeni), v dolžino meri 3-4 mm in vsebuje eno seme na plod. Ob prvi slani rastlina odmre. Pelinolistna ambrozija kali od pomladi (aprila), v dobrih pogojih pa mlada rastlina hitro raste, kar povečuje njene možnosti za uspevanje. Hitrost rasti in končna velikost rastline, ki lahko znaša od 30 cm do 2 m, je močno odvisna od habitata, se pravi od temperature, hranilnih snovi, količine vode in drugih konkurenčnih rastlin na rastišču. Ambrozija, ki vznikne pomladi na žitnih poljih, lahko ostane nizka do žetve žit, nato pa dobi več svetlobe in začne rasti. Bolj ji ustrezajo sončne lege in topla mesta z bogatimi hranilnimi snovmi in rahlo kislimi tlemi, prenese pa tudi sušo.

Pelinolistna ambrozija je neke vrste pionirska rastlina, ki se zlahka prilagodi habitatom z golimi mineralnimi tlemi, ali redko vegetacijo. Pogosto jo najdemo na neuglednih mestih (smetiščih) ter lokacijah, ki so povezane z različnimi dejavnostmi ljudi, kot so površine ob cestah, železniških progah, gramoznih jamah, gradbiščih, poljih, ob vodnih poteh, območjih mest in zasebnih vrtov. Samo en del semen začne kaliti spomladi. Razpon temperatur, potrebnih za kalitev, je zelo širok, ter sega od 7 °C do 28 °C z optimalno temperaturo okrog 15 °C. Verjetno je, da kalitev spodbudi svetloba, saj seme-





na le redko skalijo, če se nahajajo več kot 4 – 5 cm pod površino zemlje, kalitev pa v glavnem poteka na površini neporaslih tal. Semena lahko več let ostanejo v sekundarni dobi mirovanja. Pelinolistna ambrozija je torej dobro prilagojena in preživi na mestih, kjer občasno prihaja do posegov v razvoj rastlinskih združb. Znano je, da semena ostanejo živa tudi po tem, ko so bila v zemlji 20 let, stopnja kalivosti pa je 85 %. Načini prenosa: sončnično seme, mešanice semen za ptice, premeščanje strojev/opreme, prenos s prstjo/gramozom, kompost, vodni tokovi, ...

Najbolj poceni pristop k nadzoru širjenja invazivnih vrst rastlin je preprečevanje samega širjenja. Prednostna območja spremljanja so zasebni vrtovi, območja ob cestah in železniških progah, posevki sončnic, koruze in soje, žitna polja po žetvi, gradbišča, travniki in obrobja gozdov, bregovi rek, smetišča, jase, okolica skladišč žit in živinske krme, oljarn in tovarn za predelovanje žit ter tovarn, ki proizvajajo živinsko krmo. Večina pojavov novih naselitev ambrozije je vezanih na zasebne vrtove in obdelana kmetijska zemljišča. Zaradi tega je pomembno, da se splošna javnost zaveda invazivnosti rastline in sodeluje pri spremljanju in poročanju o pojavu rastline.

Ljudje morajo vedeti (oziroma morajo na zelo preprost način izvedeti), komu naj poročajo o svojih najdbah. Nove rastline pelinolistne ambrozije je treba izpuliti takoj po tem, ko jih opazimo, kar je najbolje storiti še pred začetkom sezone cvetenja. Izkoreninjenje mora biti dosledno in stalno – izvajati ga je treba vsako leto. Mehansko zatiranje vključuje puljenje, košnjo, oranje, itd.. Vse rastli-

ne na rastišču je treba sistematično izpuliti še pred cvetenjem, da preprečimo širjenje cvetnega prahu. Puljenje rastlin (v času preden semena dozori) je učinkovito v primeru majhnih do srednje velikih populacij. Rastline, ki ne cvetijo in ne tvorijo plodov, je treba učinkovito posušiti in kompostirati. Izpuljene rastline je treba shraniti tako, da niso v stiku z zemljo, kar prepreči ponovno rast. Drugo možnost predstavlja zbiranje izpuljenih rastlin skupaj s prstjo na koreninah v plastične vrečke, ki jih nato zberemo in oddamo skupaj z ustreznimi odpadki, ali pa jih sežgemo. Uporabo herbicidov, ki so na voljo za zatiranje pelinolistne ambrozije, urejajo nacionalni, regionalni in lokalni predpisi. Način zatiranja ambrozije pa je ob vrsti zapleveljenega rastišča odvisen tudi od drugih bioloških, ekonomskih, kot tudi izvedbenih dejavnikov.

Obvestiti: pristojnega inšpektorja, ali izvajalce javnih pooblastil, ali izvajalce javne službe zdravstvenega varstva rastlin.

Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Maribor, dr. Mario Lešnik – (02) 320-90-20

Kmetijski inštitut Slovenije, Marjeta Zemljič – (01) 280-51-20,

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije – zavod MB, Jože Miklavc – (02) 228-49-20,

Fitosanitarna inšpekcija Murska Sobota – (02) 512-49-54, (02) 512-49-55;

Fitosanitarna inšpekcija Ljutomer – (02) 585-89-20.

Metka Barbarič, KGZS-zavod MS

Lahko jem v nosečnosti

To je tudi naslov najnovejše publikacije prim. mag. Branislave Belovič, dr. med., ki jo bodo zastonj dobile vse nosečnice v Sloveniji. Publikacija vsebuje nasvete o prehrani in recepte za jedi, ter je bogato ilustrirana.

Pravilna prehrana v času nosečnosti je pomembna tako za mater kot za otroka. Otroku namreč zagotavlja vse potrebne snovi za rast in razvoj, materi pa dobro zdravje.

Pomnite – vse, kar boste zaužili vi, bo dobil tudi vaš otrok. Kakšna naj bo prehrana v času nosečnosti? Raznolika in uravnotežena, bogata z beljakovinami, minerali in vitamini!

Pozornost je potrebno posvetiti tudi **količini hrane**. **Naj nosečnica je za dva? Nikakor!** Kalorična vrednost dnevno zaužite hrane v nosečnosti naj bo večja le za približno 300 kcal. Potrebujete hrano, bogato s hranili in zaščitnimi snovmi, ne pa z energijo. Hrano razporedite v več manjših obrokov.

V nosečnosti posebno pozornost namenite zagotavljanju zadostnih količin kalcija, železa in folne kisline.

Kalcij je nepogrešljiv za rast in razvoj kosti otroka, ter vaše kosti in zobe. S kalcijem so bogati mleko in mlečni izdelki, sardelice, brokoli, ter zelena listnata zelenjava. Kaj se bo zgodilo, če ne boste vnašali dovolj kalcija s hrano? Vaš še nerojen otrok bo potreben kalcij dobil iz vaših kosti.

Železo je potrebno za ustvarjanje hemoglobina, ki zagotavlja prenos kisika v vse organe, tkiva in celice. Z železom so bogati jetra, meso, jajca, leča, suho sadje, ter nekatera zelenjava. Za lažje izkoriščanje železa iz hrane je nujna prisotnost vitamina C.

Folna kislina je nepogrešljiva za normalen razvoj možganov. S folno kislino so bogati zelena listnata zelenjava, jetra, jajca, ... Seveda si s hrano morate zagotoviti vse potrebne vitamine in minerale. Vitamini so namreč potrebni za pravilno delovanje telesa, obenem pa varujejo in krepijo zdravje. Vitamini podpirajo delovanje drug drugega. Pomembno je, da si zagotovite vse vitamine in jih uživajte v naravni obliki – s hrano. Zato naj bo vaša prehrana pestra, saj ni živila, ki bi vsebovalo vse vitamine. Polnovredna žita in izdelki nam zagotavljajo vitamine skupine B. Zelenjava in sadje sta bogata z vitaminom C, E, A in vitamini B skupine. Veliko C vitamina je v pomarančah, limonah, klementinah, mandarinah, papriki, ... Ne pozabite mleka in mlečnih izdelkov, ter mesa in zamenjav, ki zagotavljajo vitamine A, D, E in vitamine B skupine.

Jod sodi med esencialne elemente, ki ga vnašamo v telo in je nujno potreben za sintezo ščitničnih hormonov. Potreben je za normalno rast in razvoj, tudi že v fazi razvoja ploda. Njegovo pomanjkanje vpliva predvsem na slabši mentalni razvoj otroka. Naravni vir joda so morske ribe, mleko, mlečni izdelki, sir in jajca. Jodirana sol med kuhanjem izgublja jod. Pri pečenju se izgublja četrtnina, pri kuhanju pa več kot polovica joda. **Zato jed solite šele proti koncu kuhanja.**

Beljakovine so gradbeni material, potreben za izgradnjo novih celic, rast in razvoj. Zato bodite v času nosečnosti pozorni na vnos zadostnih količin beljakovin. Zadostne količine beljakovin si zagotovite z vsakdanjim uživanjem mesa, rib, jajc in stročnic. Redno uživajte meso (piščanec, puran, teletina, kunec, ribe, mleko, jajca, stročnice, ...), ter stročnice v kombinaciji z žiti in žitnimi izdelki.

Brokoli z mandeljni

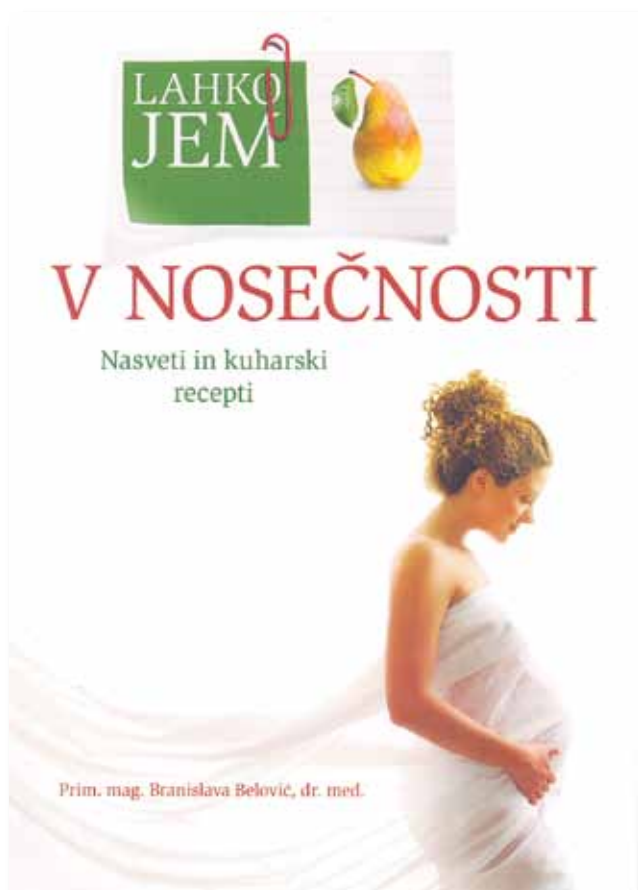
80 dag brokoli
10 dag olupljenih mandeljnov
2 žlici olja
Sol

Brokoli skuhamo. Na žlički olja popražimo grobo sesekljane mandeljne. Preden prelijemo po brokoliju, dodamo preostalo olje.

Božanski sladoled

4 zelo zrele banane
4 dateljni ali žlica rozin
Banane olupite, dajte v plastično vrečko in zamrznete. Dateljnom odstranite pečke in jih zmeljite (ali drobno sesekljajte). Za spremembo dateljne lahko zamenjate z 2 žlici kvalitetnih rozin. Zamrznjene banane pred pripravo sladoleda pustite nekaj minut na sobni temperaturi. Potem jih v električnem mešalniku sesekljajte in proti koncu dodajte sesekljane dateljne. Sladoled mora biti kremast. Postrezite v kornetih ali kozarcih za sladoled. Okrasite s sadjem. Za spremembo lahko dodate nekaj jagod, ali malin. Dobili boste lepo obarvan sladoled.

Prim. mag. Branislava Belovič, dr. med.
Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota



Utrip Združenih držav Amerike

Aljoša Erniša iz Tešanovcev je dijak ekonomske gimnazije, ki je začetek letošnjih poletnih počitnic izkoristil za obisk Združenih držav Amerike (ZDA). Tako kot Aljoša, nas večina mladih komaj čaka na brezskrbno poletje, ko lahko svoje proste dni izkoristimo za potovanja, spoznavanja novih kultur in navad ljudi. Potovanja v lastni režiji (brez podpore turističnih agencij) so še posebej zanimiva, saj lahko tako doživimo pristen in edinstven utrip države, v katero se podamo. Naš sogovornik Aljoša je tri tedne preživel pri ameriški družini in tako s prve roke doživel navade in način življenja čez lužo.

Kje je padla ideja oz. priložnost za obisk ZDA?

Informacijo o možnosti potovanja v ZDA sem dobil v naši cerkvi. Evangeličanska cerkev Moravske Toplice, skupaj z evangeličansko cerkvijo Murska Sobota in drugimi farami, že več let organizira mladinsko izmenjavo (so pobrateni) z evangeličansko skupnostjo iz Pensilvanijskega Bethlehem v ZDA. Med obema cerkvama že več let obstaja partnerska povezava, ki se kaže tudi v izmenjavi mladih. Letos smo mladi iz Slovenije obiskali ZDA, naslednje leto pa bomo mi gostitelji.

Kdaj si se odpravil na pot?

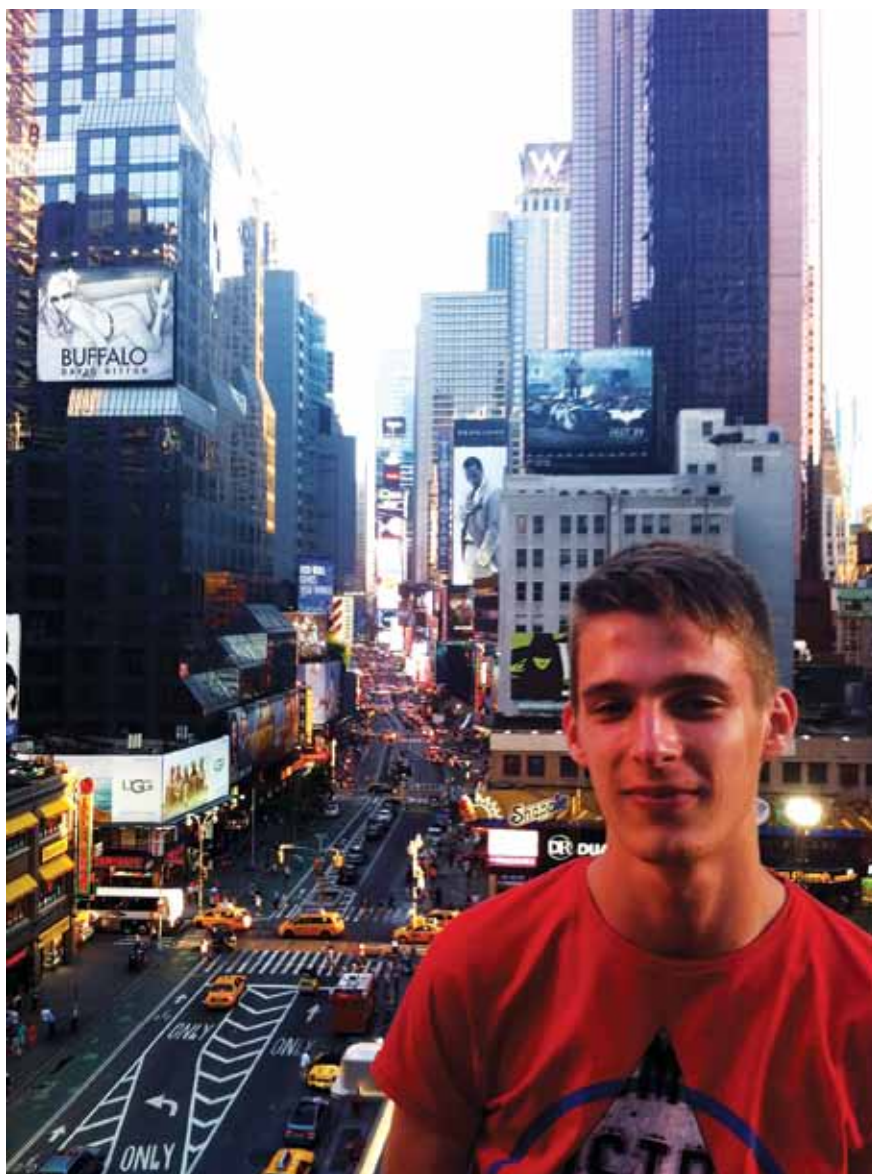
Naše potovanje se je začelo en teden pred koncem pouka oz. pred začetkom poletnih počitnic. Leteli smo iz Dunaja v London in naprej v Filadelfijo, največje mesto ameriške zvezne države Pensilvanije. Na letališču nas je pričakala evangeličanska skupnost iz Bethlehem in seveda družine, ki so nas toplo sprejele. Večina drugih je bila nastanjena pri družinah iz Bethlehem, moja nova družina (smeh) pa je prihajala iz mesta Kingston. Naš obisk v ZDA je trajal tri tedne.

Si bil že prej seznanjen pri kateri družini boš nastanjen in si mogoče že pred obiskom vzpostavil stik z njimi?

Ja, v mesecu maju sem dobil informacije o tem, katera družina me bo sprejela. Sicer so nas gostitelji razporedili tako, da smo bili fantje sprejeti v družine, kjer imajo sinove. Seveda je isto veljalo tudi za punce. Seveda sem še pred odhodom vzpostavil stik z njimi preko spletnega socialnega omrežja.

Kako te je sprejela (začasna) družina?

Sprejeli so me zelo pozitivno. Najprej smo rabili dva dni,



da smo se eden na drugega navadili. Imel sem veliko srečo, saj so se na moj obisk pripravili oz. so mi v teh treh tednih posvetili večino svojega časa. To smo seveda izkoristili za vse možne izlete in ogleda.

Bi nam lahko predstavil vsakdan ameriške družine, oz. kakšen je njihov ritem življenja?

Ritem življenja bi lahko opisal kot tipično ameriško družino, oz. kot podobo, ki smo je vajeni iz filmov. Zjutraj smo najprej opravili zajtrk. Nekajkrat smo ga imeli doma, večinoma pa smo se odpravili v bližnje zajtrkovalnice. Tudi večina drugih obrokov smo opravili v restavracijah. Drugače starši delajo v zdravstvu. Popoldneve družina večinoma preživi skupaj. V času mojega obiska so seveda popoldnevi bili namenjeni ogledom.

Verjetno se strinjaš s trditvijo, da je veliko jabolko oz. New York najbolj nenavadno in zanimivo mesto na svetu?

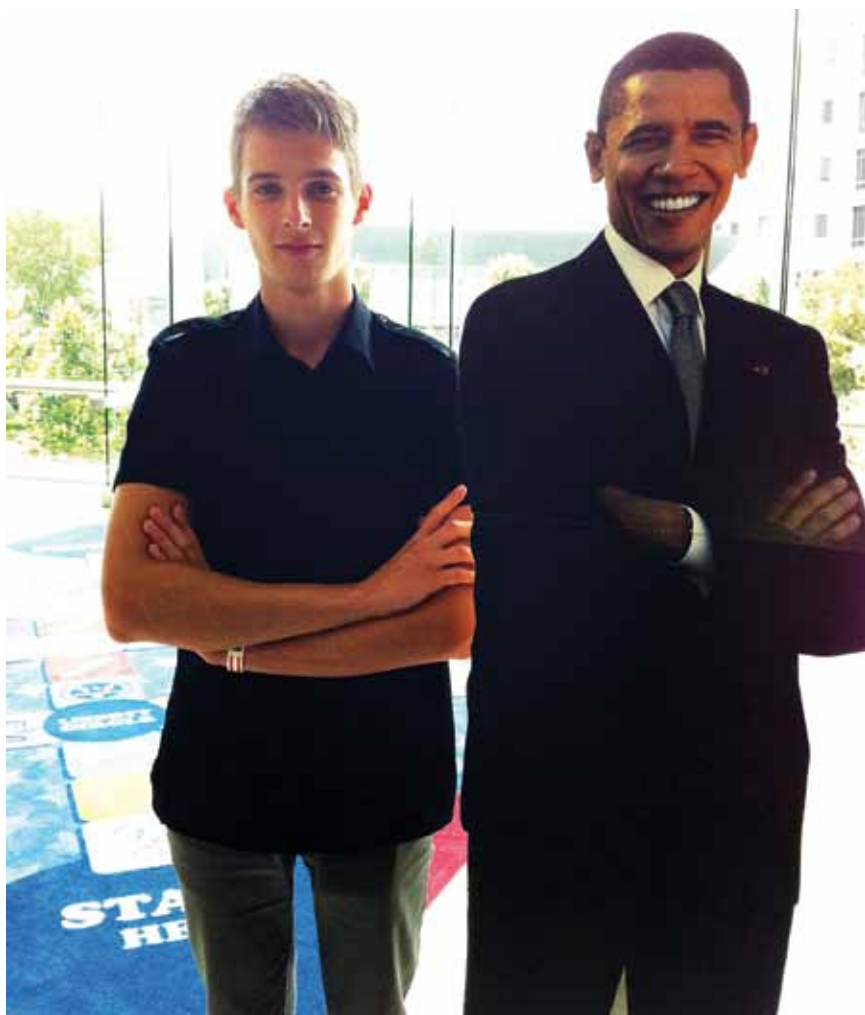
Vsekakor se strinjam. New York je res veličasten. V velenem mestu smo ostali nekaj dni in si ogledali glavne zname-

ZANIMIVOSTI

nitosti (Manhatan, kip svobode, kitajsko četrt, Centralni park, ...). Podali smo se tudi na 5. avenijo, kjer se nahajajo najprestižnejše in veličastne vile, hoteli, cerkve in prodajalne. Zanimiv je bil tudi turistični avtobus, s katerim smo si ogledali glavni center mesta. New York je vsekakor mesto, ki nikoli ne spi.

Ko si bil v ZDA, si imel verjetno kar nekaj stikov z domačini. Kako danes gledaš na prisodobo o velikih ameriških sanjah, kjer se cedi med in mleko? Se strinjaš s trditvijo, ali je to danes zgolj obrabljen kliše?

Na podlagi svojih izkušenj lahko povem, da sta v Ameriki bolj očitno ločena bogati in revni sloj prebivalstva. Premožni živijo v svoji četrti, prebivalstvo na dnu družbene lestvice pa se naseljuje v getih. Razlike so opazne tudi zaradi tega, ker imata ta dva sloja popolnoma ločeno družbeno življenje. Obiski raznih lokalov, klubov in trgovin niso naklonjeni revnejšemu sloju prebivalstva. »Meje« med bogatim in revnim slojem so torej tudi v vsakdanjem življenju jasno »zarisane«. Pri premožnejših se res cedita med in mleko, a pot do tega je dolga in težka, še posebej za priseljence ali črnce. Večinski delež bogastva in kapitala namreč še vedno obvladujejo belci. Jaz sem živel v okolju, ki je že mejil na višji razred, zato je bilo doživetje res »ameriško«. Seveda pa v nobeni deželi ne manjka lačnih ust in Amerika ni nobena izjema.



Zdaj, ko imaš za sabo to nepozabno izkušnjo, bi bil pripravljen zamenjati Slovenijo za ZDA?

Glede na to, da bom v prihodnje začel šele študirati, je o tem razmišljati verjetno še prehitro. Vendar nikoli ne veš, kam te življenje popelje. Mogoče bo mene čez lužo. Pustimo se presenetiti.

Packa goričkih vinogradnikov

V teh dneh se mimo Vinogradniškega hrama v Ivanovcih vozijo številni domači in tuji turisti, v avtomobilih ali pa s kolesi. Mnogim se pogled ustavi na zane-marjeni okolici Vinogradniškega doma, na zaklenjenih vratih gostinskega lokala, ki bi v času turistične sezone prav gotovo primamnil marsikoga, da se za hip ustavi, se sveži, morda tudi kaj poje, tako pa... Tega si gorički vinogradniki res ne bi smeli privoščiti. Če ne gre drugače, bi našli najemnika gostinskega lokala, seveda za zmerno najemnino, ki bi tudi poskrbel za urejenost okolice objekta. Nekaj se sicer govori, da nameravajo vinogradniki objekt prodati, kar seveda ne opravičuje njegovo današnjo zanemarjenost.

bc



ROŽE

Ko rožice na spomlad na oknih
in na gredah lepo mi zacvetijo.

Tisoč cvetov se razcveti,
kakor opojno zadiši.

Jih moram nalivati,
lepo negovati, občudovati in
dosti krat pogledati
se z njimi pogovarjati.

Moj trud negovanja, zalivanja mi poplačajo,
z sto in sto cvetovi, rdečimi, belimi in pisanimi.

Nas cvetje spremlja od spomladi do zime
Ob rojstvu in praznikih v veselje in okras.

Po travnikih tisočero cvetov cveti,
tisočero cvetov zadehti.
In Večni njih je vrtnar.

Po njih čebele letijo,
da jih oprasijo in med nabirajo,
da satje napolnijo.

Ko po travniku cvetočem
se sprehajam, lepe rožice nabiram,
bele, rdeče, rumene in pisane,
da šopek naredim in svoji dragi podarim.



KMET NA POLJU

Kmet na sredi polja stoji
zlato klasje se mu klanja
okrog njega valovi.

Žuljava roka klas pobira
na okrasu radost zaigra...
Teža klasja v vetru se priklanja.

Veliko dela daroval je zemlji.
Ko jo je oral, posejal in blagroval.

Zdaj klas do klasa na žetev čaka,
v soncu se zlati,
da kmalu kmeta obdari.

Ko pšenica bo požeta,
posušena, zmleta
na mizi kruh, gibanica,
potica zadiši.

Martin Horvat, Ivanci

Litvanke v Martjancih

Od 11. do 16. avgusta so potekale kvalifikacije za Ligo prvakinj. V tem terminu so se nogometašice FC Atasehir Belediyespor, FC Gintra Universitetas, FC Zürich Frauen in domačinke, ŽNK Teleing Pomurja, pomerile na treh tekmah, na voljo pa so jim bili tudi treningi. Tako je ekipa iz Litve, FC Gintra Universitetas, trenirala na martjanskem igrišču. Litvanke so se v Martjancih počutile odlično, zadovoljne pa so bile tudi s samim igriščem.

FC Gintra Universitetas je ekipa, ki je v 1. skupini zasedla zadnje mesto. Na tekmi z ŽNK Pomurje so izgubile visokih 9:1. Pomurke so z dvema zmagama in z enim porazom zasedle drugo mesto in se žal niso uvrstile v nadaljnje tekmovanje.

Barbara Vogrničič



Pred tekmo ŽNK Teleing Pomurje in FC Gintra Universitetas (Foto: Boštjan Rous).

Pokal v Filovce

V nedeljo, 26. avgusta 2012, so se v Ivancih spomnili 30. obletnice delovanja nogometnega kluba. V okviru slovesnosti sta se med seboj pomerili ekipi občine Moravske Toplice in veterani domačega moštva. Na sklepnem turnirju za pokal občine Moravske Toplice so zmagali nogometaši Filovcev, ki so v finalnem obračunu odpravili gostitelje s 6 proti 2.

mc

Kljub vročini odličen obisk hokejskega kampa

Športni park »Terme 3000« v Moravskih Toplicah je v predzadnjem avgustovskem tednu doživel še en hokejski kamp. Da, letos že šestič in če vemo, da imajo vsako leto v klubu dva termina (drugi teden v juliju in predzadnji v avgustu), kaj lahko ugotovimo, da je vsa ta leta šlo skozi hokejske dogodivščine že veš sto mladih.

Letošnji izvedbi sta privabili rekordno veliko število tistih, ki želijo postati hokejisti, ali pa vsaj izvedeti kaj več o tem olimpijskem športu. V julijskem terminu se je zbralo 22 otrok v starosti med 7 in 15 let, v avgustovskem pa jih je bilo kar 34. Prav slednji je izstopal od uveljavljenih smernic, saj je bil bolj »specialno« naravn. Če so v predhodnih izvedbah dajali pozornost spoznavanju in vzdrževanju občutka s hokejsko žogico (seveda tudi druženju in zabavi), so tokrat dali poudarek tehničnemu znanju. Za to so imeli odličnega trenerja iz domovine hokeja na travi – Velike Britanije. V Moravske Toplice je namreč ob pomoči Zveze za hokej na travi Slovenije (ki je bila pri tem kampu soorganizatorica) prišel Jamie Hooper. Simpatičen mladenič, katerega so otroci izredno dobro sprejeli, je otrokom pokazal obilico novih hokejskih veščin, ob tem pa jim pokazal številne posnetke z Olimpijskih iger v Londonu, kjer je bil spremljevalec zmagovite nemške reprezentance. Če temu dodamo pretežno komuniciranje v angleščini, je korist obiska kampa še toliko večja. Zaradi celodnevne zasedenosti mladih hokejistov, tokrat ni bilo pravega časa za razne izlete in obiske gostov, ki so bili v preteklosti stal-

nica kampa. Za povrh je kamp potekal v izredno težkih razmerah, saj je bila izredna vročina, tako da so otroci in spremljevalci kampa komaj čakali odhod v Terme 3000, kjer jih je čakala vodna osvežitev in kjer se je kamp končal ob 16. uri. Prav zaradi izredne pripeke gre posebna zahvala prav vsem, ki so vzdržali v kampu od začetka do konca. Organizatorji so bili zadovoljni tudi nad odličnim sodelovanjem s Termami 3000.

Da pa kamp le ne bi potekal povsem mimo uveljavljenih smernic, so na zaključno sobotno prireditev povabili našega trenutno najbolj vročega športnika – olimpijca Boštjana Mačka. Boštjan je vsem udeležencem izročil spominske diplome, otroci pa so kot spomin na druženje z njim opravili števila fotografiranja. Seveda je sledila še zahvala trenerju, ki pa bo ponovni gost v Slovenji že čez dva tedna, ko se bo v Predanovcih začel mladinski hokejski festival z udeležbo otrok iz sedmih evropskih držav.

Povsem za konec je ostalo le še tradicionalno obmetavanje z vodnimi baloni in nekaj kislih obrazov z vprašanji: »Le zakaj je že vsega konec?«



NAGRADNA KRIŽANKA: TIC MORAVSKE TOPLICE



Trem uspešnim reševalcem, ki jih bomo izžrebali, bomo poklonili praktične nagrade TIC-a Moravske Toplice.

Geslo križanke, ime in priimek ter naslov pošljite na dopisnici do torka, 25. septembra 2012 na naslov: Občina Moravske Toplice, Kranjčeva ulica 3, 9226 Moravske Toplice, s pripisom križanka.

						AVTOR: JANEZ DONŠA	ŠALJIV IZRAZ ZA BOLHO	VEDA O BOLEZNI GIBAL	UDELE-ZENEC POROKE	TOYOTIN DŽIP	GESLO 1	DRAGO ČUDEN	RADIJSKA SPIKERICA JARC	VASICA VZHODNO OD KOČEVJA	SKLANJA-TEV	POČELO KITAJSKE RELIGIJE		
						KONCEN-TRIČNOST												
						DOMA-ČINKA IZ KRVAVEGA POTOKA												
						TRAVA DRUGE KOŠNJE								POSEL, SLUŽBA				
						STIČIŠČE DVEH STEN						JERNEJA (LJUBK.)					PISEC FLEMING	
												ATLETSKI KLUB						
						IRENA POLANEC						INDIJSKO MESTO Z GROBNICO				NIKELJ		
												ŽAR				PLOTTER PO NAŠE		
						GESLO 2				ŽELEZOV OKSID VODA V TRDNEM STANJU								
						VOJVODINSKO MESTO OB TISI												
								AMERIŠKA IGRALKA GISH										
	SROBOTOVA STEBLA	POŠTNA BRZJAVKA	VZVIŠEN PROSTOR, PODIJ	LANTAN	PROFESOR (ŽARG.)	OTOK MED UGLJANOM IN DUGIM OTOKOM						VPLIVNA BOGATAŠINJA	SKUPINA GLASBE- NIKOV					
						OKARANJE, OKREGANJE		NEŽA PO ŠPANSKO										
VISOKA STAVBA						DRUG PRI KMEČEM VOZU		ČRKA S STREŠICO		UREJENA ŽENSKA								
								SIJ (REDKO)		SNEG NA PODLAGI								
SKRBNIK ZA DISCIPLINO						AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA				STARA KULTURNA RASTLINA								
						AVTISTIČNI BOLNIK				IVO BAN								
BIKOBORSKI VZKLIK					ŽUPNIK			COUNTRY PEVEC (WAYLON)										
					SADNI ŠKODLJIVEC			VEZNIK										
								PREBRANA SNOV IGLASTO DREVO, KLEK										
GESLO 3																		
ORIANA GIROTTO								KAREL ŽAJDELA		PREŠERNOVA PESEM REKA V MANDŽURIJI								
								MLEČNI IZDELEK										
ENCIM TREBUŠNE SLINAVKE								ATLET BOLT				TERBIJ						
								UROŠ SLAK				MATJAŽ TOMINC						
GLAVNI INDONEZJSKI OTOK																		
REŽISER KUSTURICA										ROJAKINJE ANGELE MERKEL								
										DIRIGENT DORATI								

Pravilna rešitev gesla prejšnje križanke: **DVOREC MATZENAUER PROSENJAKOVCI – Med prispelimi pravilnimi rešitvami smo izžrebali:** 1. OLGA GRABAR, FOKOVCI 50, 9208 FOKOVCI, 2. ROZALIJA TOPLAK, IŽAKOVCI 104B, 9231 BELTINCI, 3. NUŠA CELEC, SEBEBORCI 106, 9221 MARTJANCI

Izžrebanim nagrajencem čestitamo, praktične nagrade prispeva TIC Moravske Toplice.

KOLENDAR PRIREDITEV V OBČINI MORAVSKE TOPLICE

SEPTEMBER 2012

Pripravlja: TIC Moravske Toplice, www.moravske-toplice.com

MEDNARODNI NOGOMETNI TURNIR ZA MLAJŠE SELEKCIJE - ČARDA 2012	Vabljeni vsi ljubitelji nogometa!	Martjanci, igrišče	1. 9. - 2. 9.	NK Čarda	Andrej Pučko, 031 602 526
6. IVANOCYJEV POHOD	Tradicionalen pohod s spoznavanjem kulturnih znamenitosti.	Ivanovci	1. 9. 2012 10.00	TKŠD Ivanovci	Vesna Jakiša, 051 31 7 784
KOLESARSKI MARATON VIVAT	Tradicionalen kolesarski maraton po občini Moravske Toplice z različno dolgimi progami (10, 31 in 50 km).	M. Toplice, start pred hotelom Vivat	2. 9. 2012 10.00	OŠZ Moravske Toplice	Branko Recek, 041 389 905
SLAVNOSTNA SEJA OBČINSKEGA SVETA	Slavnostna seja s slovesno podelitvijo občinskih priznanj.	M. Toplice, hotel Vivat	7. 9. 2012 11.00	Občina Moravske Toplice	Tajništvo Občine, 02 538 15 05
OSREDNJA PRIREDITEV OB 16. PRAZNIKU OBČINE MORAVSKE TOPLICE	Družabna prireditev z razglasitvijo nagrajencev in kulturnim programom.	Berkovci	8. 9. 2012 16.00	Občina Moravske Toplice in vaščani Berkovec	Tajništvo Občine, 02 538 15 05
12. POHOD GOSTILNE MARIČ	Kulinarični pohod je dolg 12,5 km.	Sebeborci, start pred gostilno	8. 9. 2012 9.30	Gostilna Marič	Marjan Marič, 041 547 037
SREČANJE IZSELJENCEV	Tradicionalno srečanje izseljenih Motvarjevčanov in razstava starih predmetov.	Motvarjevci, gasilski dom	9. 9. 2012 14.00	Štefan Žohar	041 210 150
LÜPANJE KUKORCE	Tradicionalna prireditev, namenjena ohranjanju nekdanjega opravila.	Selo, pri romanski rotundi	14. 9. 2012 15.00 15. 9. 2012 18.00	Pevsko društvo Selo	Oskar Makari, 031 329 758
VEČER PESMI IN PLESA	Etno večer pesmi in plesa.	Tešanovci, vaški dom	21. 9. 2012 16.00	DU Moravske Toplice	Rajko Janjič, 031 838 164
OKTOBERFEST	Zabava, ki je ne gre zamuditi!	M. Toplice, Terme 3000	26. 9. 2012 ali 3. 10. 2012	Terme 3000	02 512 21 56, animacija@terme3000.si
OB SVETOVNEM DNEVU TURIZMA	Vodeni ogled martjanske cerkve z domačim župnikom, g. Srečkom Frasom.	Martjanci, cerkev sv. Martina	27. 9. 2012 16.00	TIC Moravske Toplice	02 538 15 20 www.moravske-toplice.com
SEPTEMBRSKE PRIREDITVE V SKLOPU 24. KOŠIČEVH DNEVOV					
VINOGRADNIŠKI VEČER	Predavanje o pridelavi in predelavi grozdja.	Filovci, vaški dom	14. 9. 2012 19.00	VSD Filovci in drugi	Alojz Berden, 041 733 946
POHOD PO POTEH KULTURNE DEDIŠČINE	Pohodniki se seznanijo s spomeniki kulturne dediščine in biseri naravne dediščine (npr. Penova cimprana klet, lončarska vas v Filovcih, Bukovniško jezero ...)	Bogojina, start pred župniščem	15. 9. 2012 12.30	TD Bogojina	Štefan Puhan 041 790 022
KONCERT ZBORA JANKO KERSNIK OB 50. OBLETNICI DELOVANJA ZBORA;	Koncert z gostjama Urško Pavli (sopran) in Marto Zabreta (alt).	Bogojina, Plečnikova cerkev	16. 9. 2012 19.00	Pripravljalni odbor KDK	Jože Puhan; 031 703 605
SREČANJE S ŠKOFOM, DR. JOŽEFOM SMEJEM	Srečanje ob 90-letnici življenja in dela škofa dr. Jožefa Smeja.	Bogojina, Plečnikova cerkev	22. 9. 2012 20.00	ŽPS	ŽPS; 051 691 143
ZAKLJUČEK 24. KOŠIČEVH DNEVOV	Zahvalna maša.	Bogojina, Plečnikova cerkev	23. 9. 2012 8.00	ŽPS	ŽPS; 051 691 143
TRENJE LANU	Ohranjanje starega običaja s trlicami. Letos dodajajo še običaj »čiščenje tikvi« in »skladanje kukorišča«.	Bogojina, pri pečnici	23. 9. 2012 15.00	TD Bogojina in drugi	Štefan Puhan 041 790 022